

O priručniku i radnoj svesci „Osnove i polazišta“

Prvi impuls za pisanje ovog priručnika došao je s uzdahom jedne nastavnice maternjeg jezika, odnosno, jezika zemlje porekla (HSU, u Švajcarskoj: HSK, Unterricht in Heimatlicher Sprache und Kultur – nastava jezika i kulture domovine): „Ah, kad bismo imali nešto što bi nam pomoglo da se bolje snađemo u ovde aktuelnoj pedagogiji i didaktici!“ Ideja da se napravi takav orijentacioni priručnik bila je toliko logična i privlačna da je – tri godine nakon pomenutog uzdaha – dovela do realizacije ovog priručnika.

Priručnik je koncipiran kako za početnike, tako i za one iskusne nastavnike maternjeg jezika, ali i za ministarstva i institucije koje su u različitim imigracionim zemljama zadužene za njih (konzulate, lokalne obrazovne institucije itd). Svima njima ovaj priručnik na jednostavan i praktičan način prezentuje informacije koje se tiču tri oblasti:

- Osnovne karakteristike aktuelne pedagogije, didaktike i metodike u školskim sistemima zapadnoevropskih i severnoevropskih imigracionih zemalja. Boljoj orijentaciji posvećena su pre svega poglavlja 3–8, koja, između ostalog, pokazuju o kojim kvalitativnim kriterijumima nastave već postoji konsenzus, koji oblici nastave i učenja su aktuelni i šta je važno prilikom ocenjivanja ili usmenog motivisanja učenika. Osim toga, ove informacije mogu doprijeti boljem povezivanju sopstvenog načina nastave sa onim u redovnoj školi, čime se može izbeći stvaranje jaza između dopunske nastave maternjeg jezika i redovne nastave.
- Praktičnim aspektima dopunske nastave maternjeg jezika i njenim specifičnostima posvećena su poglavlja 9–12. U njima se govori o odabiru sadržaja, tema i materijala za nastavu, daju se predlozi za planiranje nastave i navode mogućnosti kooperacije sa redovnom nastavom.
- Informacije o polazištima, ciljevima i izazovima u dopunskoj nastavi maternjeg jezika mogu se naći u poglavljima 1 i 2. Ostalim aspektima i problematičnim poljima – npr. pitanje usavršavanja nastavnika, kao i različiti modeli usklađivanja ove nastave s redovnim školskim sistemom – bave se poglavlja 13–15, nakon kojih sledi završno poglavlje u kojem se predstavlja neka vrsta vizije budućnosti.

Poglavlja 1–15 podeljena su na po tri dela: deo A predstavlja polazišni tekst, deo B ilustruje taj tekst praktičnim primerima iz nastave maternjeg jezika, izveštajima o iskustvima itd. Deo C daje impulse za dalje promišljanje, diskusiju i produbljevanje sadržaja kojim se poglavlje bavi. Delom A su zagarantovani stručna aktuelnost i kvalitet, delom B se stvara veza sa praktičnom nasta-

vom, a impulsi u delu C podstiču dublje razmatranje sadržaja i olakšavaju upotrebu priručnika kao radnog materijala na seminarima za usavršavanje ili u okviru grupnih diskusija. Ovakvu upotrebu priručnika olakšava i činjenica da njegovo linearno čitanje tj. korišćenje nije nužno. Poglavlja su nezavisna jedna od drugih i mogu se obrađivati redosledom po ličnom izboru.

Da bi pisanje ovakve knjige zadovoljilo visoke kriterijume, bilo je neophodno saradivati sa stručnjacima. Tako je stvaranje priručnika rezultat rada ni manje ni više nego 67 ljudi iz pet zemalja i 17 jezičkih grupa. Deo A oblikovao je 21 priznati stručnjak iz Švajcarske, Nemačke i Austrije, na delu B je radilo 33 nastavnika i 10 učenika iz Engleske, Švedske, Nemačke, Austrije i Švajcarske, kao i tri dodatna nastavnika i službenika ministarstava. U želji da njihov rad sačuva originalan karakter i autentičnost, tekstovi su samo minimalno redaktorski prilagođeni. U delu A su zato vidljive određene razlike u stepenu konkretizacije, što celom projektu ipak nimalo ne šteti. Sastavljanje, upućivanje u materiju i vođenje tako šarolikog tima autora bilo je samo po sebi veliki izazov. Ipak, takav se napor isplatio, jer je priručnik na taj način dobio odličnu i aktuelnu teorijsku osnovu, a istovremeno je okrenut praktičnim problemima, pri čemu je očuvao multiperspektivni pristup zasnovan na iskustvima iz mnogih zemalja.